

Csorba Győző 100

A 2016. évi Csorba Győző emlékkonferencia
előadásainak szerkesztett szövege
Válogatás folyóiratokban megjelent írásokból

Pécs, 2015.

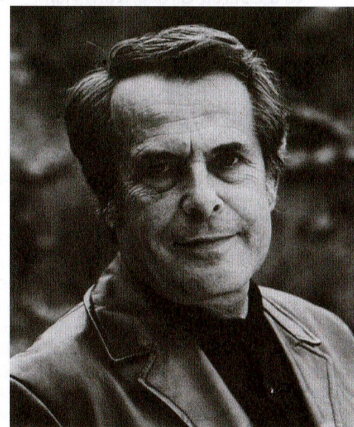
Csorba Győző Társaság Könyvtára

4.

CSORBA GYŐZŐ 100

A 2016. évi Csorba Győző emlékkonferencia előadásainak
szerkesztett szövege

Válogatás folyóiratokban megjelent írásokból

Csorba Győző Társaság
Csorba Győző Könyvtár
Pécs, 2018

Előszó: dr. Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkár

Összeállította, szerkesztette, utószót írta: Pintér László

A kötet kiadását az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős
Államtitkársága
és a Csorba Győző Könyvtár
támogatta

Az emlékkonferencia élő videófelvételének linkje:

<https://www.youtube.com/watch?v=KR7h0EQiPgs&feature=youtu.be>

A Csorba Győző Könyvtár összeállítása az emlékévről:

<http://csorba100.csgyk.hu/emleklap/>

Tisztelt Olvasó!

Pécs csodáit kevesen tudták hiánytalanabban egy csokorba szedni, mint Csorba Győző Kossuth-díjas költőnk, aki mára maga is a város emlékezetének részévé vált. „A VÁROS mindörökre”, az „emberszabású táj”, ahogyan a művész szavakba öntötte a szülőföldhöz fűződő viszonyát, sokunk számára jelenti életünk legmeghatározóbb dimenzióját. S mint baranyai, pécsi lokálpatrióták, úgy látjuk jónak, ha a város több ezer éves történelmének emlékei nemcsak megőrződnek méltó módon, hanem újabb és újabb értékes rétegek rakódnak rájuk. A XX. század pécsi – és egyben magyar – művelődéstörténetének egyik legfontosabb lenyomata Csorba Győző munkássága. Ő maga egy helyütt így fogalmazza meg ars-poeticáját:

„Mit tettem több mint ötven éve?
Írtam ezt-azt de csak kedvem szerint.
Nem hallgattam csábra, ijesztgetésre:
voltam tehát többször se bent, se kint.”
(*A legszebb hang is.* Részlet.)

És valóban: Csorba Győző tiszta maradt a legsötétebb időkben is, munkájában a humánus, az ember szeretete és városa szeretete vezette, még ha emiatt többször is volt „se bent, se kint” – hallgatásra ítélve, csak műfordítóként szóhoz jutó alkotó. Hűsége és hajlíthatatlan gerinccessége költői kiválóságához hasonlóképpen példaképünké és városunk emblematisztikus alakjává emeli őt. „*Ne maradjon belőlem semmi több, csak amit élő érdeke szerint táplálékként őriz meg az utókor.*” – vallotta a művész. Büszke pécsiként és a kultúra szolgálójaként feladatommak tekintem segíteni abban, hogy Csorba Győző hatalmas életművét, példás életét minél maradéktalanabban meg tudjuk őrizni Pécs város emlékezetében. Köszönettel tartozunk a Csorba Győző Társaságnak, mely munkálkodásával méltóképpen köti össze e rendkívüli életutat Pécs jelenével. Épp ezért örömmel vállaltam a felkérésüket a költő születésének 2016-os centenáriuma tartott emlékkonferencia fővédnöki tisztségére, és még nagyobb örömmel támogattam a konferencia előadásait tartalmazó, kibővített kötet megjelenését, amely most az Olvasó kezébe kerülve már nemcsak Csorba Győző életébe enged betekintést, hanem Pécs város művészeti életének a keresztmetszetét is adja az 1930-as évektől a költő haláláig.

Kérem, forgassák kíváncsisággal és emlékezzenek szívből!

Dr. Hoppál Péter
Pécs országgyűlési képviselője
kultúráért felelős államtitkár

A kötetben idézett versek szövege

Csorba Győző és Csorba Győzőnek ajánlott versek

Csorba Győzőnek ajánlott versek

Albert Zsuzsa: Márvány a lélek	29
Vissza Ithakába. In memoriam Csorba Győző	30
Bertók László: Mi van a halál után	16
Bertók László: Triptichon. A hatvanéves Csorba Győzőnek	17
Méhes Károly: Hallgasson oda	155
Parti Nagy Lajos: A Csorba-kert	9
Parti Nagy Lajos: (mikor Csorba Győző 100 éves lett)	154

Csorba Győző versfordítások

Janus Pannonius: Pajzán epigrammák (könyvborító)	196
A farcicerét javalló Linusra (In linum docentem paedricare)	51
Még egyszer Linusra (De eodem)	51

Egyéb, nem Csorbának ajánlott vers

Nicetas (Remesianai Szent Niketasz): Himnusz az Isten dicséretére 1–6	125
Weöres Sándor: Nagyság	119

Csorba Győző versei (118 vers)

[A zene...]	127
[Győzött a test...]	102
1978. július	109
A beérkezett	119
A Dunánál	74
A híd panasza	79
A kék madár	60
A költészetről	64
A közelgő fal	108
A latin nyelvtan	176
A legszebb hang is	63, 118
A menekülő	90
A város oldalában	20
Ahogy most van	104
Alázat	73, 169
Alkalmi vers	127
Állapot-rajz	177
Amor sanctus	128
Anti-Orpheusz	58
Antiquáriumban (Megjelent Antikváriumban címmel is.)	78
Anyám	107
Anyám, halottas ágyon	108
Apa-sírató. Várkonyi Nándor	99
Ars poetica	18, 58, 160
Balatoni néhánysorosok (1–20)	166
A tóhoz türelmetlenül	166

Este	166
Parti kártyázó	167
Beat-zenekar az Ibolyában	167
Javaslat	167
Tücskök	167
A nyaraló dicsérete	167
Szorongás	167
Egy öreg villára	167
Magány	168
Köszönet	168
Két otthon	168
Padok	168
Sex-hullám	168
Anti-sex	168
Halak	168
Hirdetmény	169
Ambíció	169
Vissza a természethez	169
Fohász	169
Beszélgetés a költészetről	57, 114
Búcsú-évad	60
Carmen lugubre	80
Csak a múltot	91
Csak azt nem	9
Családi följegyzések 1–3	172
Csata	111
Csörög a fagyos föld	126
Domesztikált fájdalom	62
Drága barátaim	147
Egy halott költőhöz. József Attila emlékének	77, 104
Egy hülyéhez, gyermekkori barátomhoz	86
Egy megfagyott körtefa-csemetére	110
Egy verseskönyvvel kezemben. Kálnoky László halálára	103
Egynyári virág	26
Előszó	114
Falu szélén	128
Finnyás disznó	119
Fordított kígyó	171
Följegyzés	148, 175
Golgheloghi. Határ Győzőnek	64
Groteszk	124
Gyöngéd vizit	161
Helyet keres	114
Hiány	50
Hommage à Bartók Béla	121
Időjáték	114
Ijessz rám	81
Istenről öregedőben	19, 177
Jékely Zoltán meghalt	100
Kihaló falu	160

Kit nyugtalan ágyad	82
Kodály Zoltán (1953-as változat)	122
Kodály Zoltán köszöntése (1967-es változat)	122
Költők, fiatalok	179
Körtefa	113
Lélek és ősz	18, 175
Március (Az omló városfalat is...)	111, 172
Mint a kút	86
Mit mondana?	160
Mostanában	98
Naplójegyzet	73
Naplórészletek (Szemelvények)	130
Nem akarom	61
Nincs többé	106
Nő a vonaton	153
Ocsúdó évek CI. strófa	72
Ocsúdó évek CXXIII	147
Október	109
Önvédelem	104
Őszi kert	173
Padlás-odüsszeia	31
Példa	176
Ritkán	161
Ritmus, rend zene	57
Séta és meditáció	92, 173
Szabadulás	84
Szokvány eset	63
Szólalj meg bennem!	79
Tanács	81
Tapasztalat	62
Tél	85
Tervezés	166
Threnos	105
Tiszta tollal	178
Túl már. Galsai Pongrác után nehéz szívvel	101
Túltermő gyümölcsfa	113
Új Halál-versek. Hélinant szellemének. I–X	87
Vázlatok portrékhoz (1–7)	165
Vers Rómából	82
Verseim sorsa	20
Verseim sorsa (<i>Csorba kézírásával is</i>)	180
Villanások	50
Visszajött P.	161

Képek jegyzéke

Ágoston Zoltán, arckép	200
Ágoston Zoltán, csoportképen	191
Albert Zsuzsa, arckép	200
Bajcsa Andrásné ld. Blaskovich Hanna	210
Bertha Bulcsu, 1972. (<i>Csorba Győzőné, Csorba Győző</i>)	217

Bertha Bulesu, könyvborítón	193
Bertók László, 1986. (Csorba Győző)	15
Bertók László, arckép	200
Blaskovich Hanna, 1942. (Harcos Ottó, Csorba Győző, Weöres Sándor)	210
Boda Miklós, csoportképen	191
Borsodi Mária, Csorba Győző édesanyja, 1923	203
Csorba Eszter (Csorba Győző, Noémi, Zsófia), Kulich Gy. u.	195
Csorba Eszter (Csorba Győző, Noémi, Zsófia), őrtoronyban	194
Csorba Eszter, 1958. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Noémi, Zsófia) Kulich Gy. u.	202
Csorba Eszter, 1958. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Noémi, Zsófia)	212
Csorba Eszter, 1958. (Csorba Győző, Noémi, Zsófia), őrtoronyban	212
Csorba Eszter, 1963. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Noémi, Zsófia)	216
Csorba Eszter, 1972. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Fodor Andrásné,	
Tüskés Tibor, Tüskésné Szemes Anna, Tüskés Tünde, Csorba Noémi, Csorba Zsófia)	217
Csorba György, Csorba Győző édesapja, 1920	203
Csorba Győző (Eszter, Noémi, Zsófia), Kulich Gy. u.	195
Csorba Győző (Eszter, Noémi, Zsófia), őrtoronyban	194
Csorba Győző, 1950. (Csorba Győzőné) Illusztráció a <i>Fordított kígyó</i> c. vershez	202
Csorba Győző Emlékszoba táblája és koszorúi, Pécsi Tudásközpont, 2016.	191
Csorba Győző Emlékszoba, Csorba Győző Megyei Könyvtár, 1997.	220
Csorba Győző emléktábla, Csorba Győző Megyei Könyvtár, 2007.	220
Csorba Győző mellszobra, Csorba Győző Megyei Könyvtár, 2004.	221
Csorba Győző síremléke, 1988.	220
Csorba Győző, 1923, csoportkép. Első elemiben	203
Csorba Győző, 1930. csoportkép. A pécsi Pius Gimnáziumban	203
Csorba Győző, 1934, csoportkép. Ballagási kép	203
Csorba Győző, 1941. (Harcos Ottó, Várkonyi Nándor, Várkonyi Péter)	209
Csorba Győző, 1941. (Várkonyi Péter, Várkonyi Nándor, Tüz Tamás)	209
Csorba Győző, 1942. (Blaskovich Hanna, Harcos Ottó, Weöres Sándor)	210
Csorba Győző, 1942. (Martyn Ferenc, Kopányi György)	211
Csorba Győző, 1942. (Weöres Sándor, Harcos Ottó)	210
Csorba Győző, 1947. (Weöres Sándor, Takáts Gyula, Harcos Ottó, Kopányi György)	211
Csorba Győző, 1958. (Csorba Győzőné, Eszter, Noémi, Zsófia) Kulich Gy. u.	202
Csorba Győző, 1958. (Csorba Győzőné, Eszter, Noémi, Zsófia)	212
Csorba Győző, 1958. (Eszter, Noémi, Zsófia), őrtorony	212
Csorba Győző, 1960 körül. Damjanich utcai kertben	112
Csorba Győző, 1960. (Martyn Ferenc, Stetka Éva)	213
Csorba Győző, 1962. (Nemes Nagy Ágnes)	214
Csorba Győző, 1962. (Takáts Gyula)	213
Csorba Győző, 1962. (Veres Péter)	214
Csorba Győző, 1963. (Csorba Győzőné, Eszter, Noémi, Zsófia)	216
Csorba Győző, 1963. (Fodor András)	215
Csorba Győző, 1965. (Jobbágy Károly)	215
Csorba Győző, 1971. (Hárs László, Pál József, Jobbágy Károly, Gergely Mihály)	216
Csorba Győző, 1971. Épülő révfülöpi nyaralója kertjében, fekete-fehér	166, 202
Csorba Győző, 1972. (Csorba Győzőné, Bertha Bulesu)	217
Csorba Győző, 1972. (Csorba Győzőné, Fodor Andrásné, Tüskés Tibor,	
Tüskésné Szemes Anna, Tüskés Tünde, Csorba Eszter, Csorba Noémi, Csorba Zsófia)	217
Csorba Győző, 1982. (Takáts Gyula, Galsai Pongrác)	218
Csorba Győző, 1986 (Bertók László)	15

Csorba Győző, 1986. (Gyermánné Vass Ágnes, Csujá Imre)	218
Csorba Győző, 1993. (Galambosi László, Tüskés Tibor, Pákolitz István)	219
Csorba Győző, dunaszekcsői színjátszókkal, fekete-fehér	195
Csorba Győző, könyvborítón	198
Csorba Győző, portré (A kötet címlapján)	3
Csorba Győző, portré, 1937. Egyetemista.	203
Csorba Győző, portré, 1940. Fotó: Kozma Márton	203
Csorba Győző, portré, 1940. Fotó: Kozma Márton	203
Csorba Győző, portré, 1942. Fotó: Kozma Márton	204
Csorba Győző, portré, 1948. Martyn Ferenc tusrajza.	195,204
Csorba Győző, portré, 1950. Fotó: Ruzsits	204
Csorba Győző, portré, 1954.	204
Csorba Győző, portré, 1958.	204
Csorba Győző, portré, 1960.	204
Csorba Győző, portré, 1962.	204
Csorba Győző, portré, 1965.	204
Csorba Győző, portré, 1970. Fotó: Balla Demeter	205
Csorba Győző, portré, 1973. Fotó: Csígy László	205
Csorba Győző, portré, 1974. Fotó: Szokolai István	205
Csorba Győző, portré, 1975. Fotó: Molnár Edit	205
Csorba Győző, portré, 1978. Fotó: Nádor Katalin	205
Csorba Győző, portré, 1983. Fotó: Sellei Sarolta, Panyik István	206
Csorba Győző, portré, 1985. Fotó: Tóth István	206
Csorba Győző, portré, 1986.	206
Csorba Győző, portré, 1988. augusztus. Fotó: Kecskeméti Kálmán	207
Csorba Győző, portré, 1988. Mánfai templomban	206
Csorba Győző, portré, 1990.	207
Csorba Győző, portré, 1991. Fotó: Csonka Károly	208
Csorba Győző, portré, 1993.	208
Csorba Győző, portré, fekete-fehér	183
Csorba Győző, portré, illusztráció Mészáros B. Endre cikkéhez (182. p.)	202
Csorba Győző, portré, könyvborítón (5x)	192
Csorba Győző, portré, könyvborítón (5x)	193
Csorba Győző, portré, könyvborítón	196
Csorba Győző: Verseim sorsa. Vers. Kézirat fotója	180
Csorba Győzőné, 1950. (Csorba Győző), Illusztráció a <i>Fordított kígyó</i> c. vershez	202
Csorba Győzőné, 1958. (Csorba Győző, Eszter, Noémi, Zsófia)	212
Csorba Győzőné, 1958. (Csorba Győző, Eszter, Noémi, Zsófia). Kulich Gy. u.	202
Csorba Győzőné, 1963. (Csorba Győző, Eszter, Noémi, Zsófia)	216
Csorba Győzőné, 1972. (Csorba Győző, Bertha Bulcsu)	217
Csorba Győzőné, 1972. (Csorba Győző, Fodor Andrásné, Tüskés Tibor, Tüskésné Szemes Anna, Tüskés Tünde, Csorba Eszter, Csorba Noémi, Csorba Zsófia)	217
Csorba Noémi (Csorba Győző, Eszter, Zsófia), örtoronyban	194
Csorba Noémi (Csorba Győző, Eszter, Zsófia), Kulich Gy. u.	195
Csorba Noémi, 1958. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Eszter, Zsófia) Kulich Gy.u.	202
Csorba Noémi, 1958. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Eszter, Zsófia)	212
Csorba Noémi, 1958. (Csorba Győző, Eszter, Zsófia), örtoronyban	212
Csorba Noémi, 1963. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Eszter, Zsófia)	216

Csorba Noémi, 1972. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Fodor Andrásné,	
Tüskés Tibor, Tüskésné Szemes Anna, Tüskés Tünde, Csorba Eszter, Csorba Zsófia)	217
Csorba Zsófia (Csorba Eszter, Csorba Győző, Csorba Noémi), őrtorony	194
Csorba Zsófia (Csorba Győző, Eszter, Noémi), Kulich Gy. u.	195
Csorba Zsófia, 1958. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Eszter, Noémi). Kulich u.	202
Csorba Zsófia, 1958. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Noémi, Eszter)	212
Csorba Zsófia, 1958. (Csorba Győző, Eszter, Noémi), őrtorony	212
Csorba Zsófia, 1963. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Eszter, Noémi)	216
Csorba Zsófia, 1972. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Fodor Andrásné,	
Tüskés Tibor, Tüskésné Szemes Anna, Tüskés Tünde, Csorba Noémi, Csorba Noémi)	217
Csuhai István, arckép	200
Csuja Imre, 1986. (Gyermánné Vass Ágnes, Csorba Győző)	218
Fodor András, 1963. (Csorba Győző)	215
Fodor András, könyvborítón	193
Fodor Andrásné, 1972. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Tüskés Tibor,	
Tüskésné Szemes Anna, Tüskés Tünde, Csorba Eszter, Csorba Noémi, Csorba Zsófia)	217
Galambosi László, 1993. (Pákolitz István, Tüskés Tibor, Csorba Győző)	219
Galsai Pongrácz könyvborítón	193
Galsai Pongrácz, 1982. (Takáts Gyula, Csorba Győző)	218
Gergely Mihály, 1971. (Csorba Győző, Hárs László, Pál József, Jobbágy Károly)	216
Görföl Balázs, arckép	200
Görföl Balázs, csoportképen	191
Gyermánné Vass Ágnes, 1986. (Csorba Győző, Csuja Imre)	218
Harcos Ottó, 1941. (Várkonyi Nándor, Várkonyi Péter, Csorba Győző)	209
Harcos Ottó, 1942. (Blaskovich Hanna, Csorba Győző, Weöres Sándor)	210
Harcos Ottó, 1942. (Weöres Sándor, Csorba Győző)	210
Harcos Ottó, 1947. (Weöres Sándor, Takáts Gyula, Csorba Győző, Kopányi György)	211
Hárs László, 1971. (Csorba Győző, Pál József, Jobbágy Károly, Gergely Mihály)	216
Jobbágy Károly, 1965. (Csorba Győző)	215
Jobbágy Károly, 1971. (Csorba Győző, Hárs László, Pál József, Gergely Mihály)	216
Kalász Márton, könyvborítón	193
Kereszturi József, csoportképen	191
Kopányi György, 1942. (Martyn Ferenc, Csorba Győző)	211
Kopányi György, 1947. (Weöres Sándor, Takáts Gyula, Csorba Győző, Harcos Ottó)	211
Kovács Attila, arckép	201
Lázár Ervin, könyvborítón	193
Marafkó László, arckép	201
Martyn Ferenc, 1942. (Kopányi György, Csorba Győző)	211
Martyn Ferenc, 1960. (Stetka Éva, Csorba Győző)	213
Méhes Károly, arckép	201
Mezsirov, Alekszandr, könyvborítón	199
Miszler Tamás, arckép	200
Miszler Tamás és Nagy Imre koszorúz a Csorba Emlékszobánál	190
Miszler Tamás könyvtárigazgató megnyitója. Totálkép a konferenciáról	188
Nagy Imre, arckép	200
Nagy Imre (Miszler Tamás)	190
Nagy Imre díjat ad át a versfordító verseny győztesének	189
Nagy Imre emléklapettét ad át Pomogáts Bélának	189
Nagy Imre köszönti a konferenciát	189
Nemes Nagy Ágnes, 1962. (Csorba Győző)	214

Óri László, arckép	200
Pákolitz István, 1993. (Galambosi László, Tüskés Tibor, Csorba Győző)	219
Pál József, 1971. (Csorba Győző, Hárs László, Jobbágy Károly, Gergely Mihály)	216
Parti Nagy Lajos	201
Pécsi Leőwey Klára leánykar és Szabó Szabolcs karnagy	190
Pesti János, csoportképen	191
Pintér László, csoportképen	191
Pomogáts Béla (Nagy Imre)	189
Pomogáts Béla, arckép	200
Pomogáts Béla, csoportképen	191
Sárvári Csaba, csoportképen	191
Sólyom Katalin, arckép	200
Stetka Éva, 1960. (Martyn Ferenc, Csorba Győző)	213
Szabó Szabolcs karnagy a Pécsi „Leőwey Klára” leánykarral	190
Szántó Tibor könyvborítón	193
Szirtes Gábor, arckép	200
Takács Ferenc, csoportképen	191
Takáts Gyula, könyvborítón (2x)	193
Takáts Gyula, 1947. (Weöres Sándor, Harcos Ottó, Csorba Győző, Kopányi György)	211
Takáts Gyula, 1962. (Csorba Győző)	213
Takáts Gyula, 1982. (Csorba Győző, Galsai Pongrác)	218
Takáts József, arckép	201
Tóth Krisztina, arckép	200
Tüskés Tibor, 1972. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Fodor Andrásné, Tüskésné Szemes Anna, Tüskés Tünde, Csorba Eszter, Csorba Noémi, Csorba Zsófia)	217
Tüskés Tibor, 1993. (Galambosi László, Pákolitz István, Csorba Győző)	219
Tüskés Tünde, 1972. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Fodor Andrásné, Tüskés Tibor, Tüskésné Szemes Anna, Csorba Eszter, Csorba Noémi, Csorba Zsófia)	217
Tüskésné Szemes Anna, 1972. (Csorba Győző, Csorba Győzőné, Fodor Andrásné, Tüskés Tibor, Tüskés Tünde, Csorba Eszter, Csorba Noémi, Csorba Zsófia)	217
Tűz Tamás, 1941. (Várkonyi Nándor, Várkonyi Péter, Csorba Győző)	209
Várkonyi Nándor, 1941. (Harcos Ottó, Várkonyi Péter, Csorba Győző)	209
Várkonyi Nándor, 1941. (Várkonyi Péter, Tűz Tamás, Csorba Győző)	209
Várkonyi Péter, 1941. (Harcos Ottó, Várkonyi Nándor, Csorba Győző)	209
Várkonyi Péter, 1941. (Várkonyi Nándor, Tűz Tamás, Csorba Győző)	209
Velényi Margit ld. Csorba Győzőné	
Veres Péter, 1962. (Csorba Győző)	214
Weöres Sándor, 1942. (Blaskovich Hanna, Harcos Ottó, Csorba Győző)	210
Weöres Sándor, 1942. (Harcos Ottó, Csorba Győző)	210
Weöres Sándor, 1947. (Harcos Ottó, Takáts Gyula, Csorba Győző, Kopányi György)	211
Fotók a konferenciáról	187
A Csorba Győző Emlékkonferencia meghívója. I.	187
A Csorba Győző Emlékkonferencia meghívója. II.	187
Boda Miklós, csoportképen	191
Csorba Győző Emlékszoba táblája és koszorúi	191
Csorba-kötetek a „ponyván” az előtérben	188
Görföl Balázs, csoportképen	191
Kereszturi József, csoportképen	191

Miszler Tamás és Nagy Imre koszorúz a Csorba Emlékszobánál	190
Takács Ferenc, csoportképen	191
Ágoston Zoltán, csoportképen	191
Miszler Tamás könyvtárigazgató megnyitója. Totálkép a konferenciáról	188
Nagy Imre köszönti a konferenciát	189
Nagy Imre díjat ad át a versfordító verseny győztesének	189
Nagy Imre emléklapoktat ad át Pomogáts Bélának	189
Pesti János, csoportképen	191
Pintér László, csoportképen	191
Pomogáts Béla, csoportképen	191
Regisztráció az előtérben	188
Sárvári Csaba, csoportképen	191
Szabó Szabolcs karnagy a Pécsi „Leőwey Klára” leánykarral	190

Csorba Győző halála után a Pro Pannonia Kiadónál megjelent kötetek borítói a kiadások időrendjében

Tüskés Tibor: Csorba Győző költészetének kiteljesedése, 1981–1995. 1997	192
Csorba Győző, a fordító. 1998	192
Drámafordítások. 1998	192
Hátrahagyott versek. 2000	192
Vallomások, interjúk, nyilatkozatok. 2001	192
Római följegyzések, 1947–1948. 2002	192
Csorba Győző emléke. 2003	193
Bertha Bulcsu és Csorba Győző levelezése, 1961–1995. 2004	193
Csorba Győző és Fodor András levelezése, 1947–1994. 2005	193
Csorba Győző és barátai. Budapesti levelek Pécsre. 2006	193
Fodor András és Takáts Gyula levelezése, 1948–1997. 2007	193
Csorba Győző és Takáts Gyula levelezése, 1941–1991. 2008	193
Pintér László: Pécs irodalmi és művészeti életének ötven éve képekben	
Csorba Győző hagyatéka alapján. 2015	193

A Tárgyaim című Csorba-írásban említett tárgyak fotói. (139. p.) A tárgyak neve a szövegben félkövérrel szedve. Felsorolás a képek sorrendjében.

„Ókori” mécses	194
„Éljen Kossuth” feliratú tányér	194
Kolomp	194
Talpreszelő	194
Ferenczy Béni 1948-as olaszországi rajzai	194
Elefánt	194
Teve	194
Csorba Győző lányival az őrtoronyban	195
Martyn Ferenc rajza Csorba Győzőnek	195
Weöres Sándor dedikációja Csorba Győzőnek	195
Lorgnon és tokja	195
Junghans óra	195
Feszület	195
Csorba Győző és a dunaszekcsői színjátszók	195
Csorba Győző lányával a Kulich Gyula utcában (Eszter, Noémi, Zsófia)	195

Bejegyzés a családi Bibliában	195
Csorba Győző. Martyn Ferenc tusrajza	195

Az előadásokban említett kötetek borítói

A lélek évszakai	198
A szavak bolyhai	196
A szó ünnepe	197
A város oldalában	196
A világ küszöbei	197
Brecht. Válogatott versek. A kötet fordítója	198
Goethe, Johann Wolfgang: Faust. Csorba a II. részt fordította	198
Görbül az idő, borító	198
Görbül az idő, címloldal, dedikáció Noémi lányának és családjának	198
Hátrahagyott versek	198
Hélinant: A halál versei. A kötet fordítója	197
Janus Pannonius: Pajzán epigrammák. A kötet fordítója	196
Mozdulatlanság	196
Mezsirov, Alekszandr: Búcsú a hótól. A kötet fordítója	199
Ocsúdó évek	196
A híd panasza	196
Szabadulás	196
Séta és meditáció	196
Újjáépítő magyarok. (Antológia, benne Csorba írása. Kő Kálmán szerk.)	198
Vissza Ithakába	196

1958. Családi kép, Pécs, Kulich Gy. u. (Zsófia, Noémi, Eszter és Velényi Margit – Margitka – a költő felesége)

1958. Pécs, Kulich Gy. u., lányaival a költő által versben is megörökített őrtoronyban. (Zsófia, Eszter, Noémi.) Ld. 114. p.

1960. március 18. Stetka Éva, Martyn Ferenc és Csorba Győző Bertha Bulcsu szerzői estjén.

1962. Takáts Gyulával az Írószövetség közgyűlésén, Budapesten

1982. szeptember 2. A nevető Csorba. Takáts Gyulával és Galsai Pongráccal a keszthelyi Írótalálkozón.

1986. november 21. A 70. éves költő születésnapján a Pécsi Nemzeti Színházban Gyermánné Vass Ágnes hegedűművésszel és Csujá Imre színművésszel.

TARTALOMJEGYZÉK

Hoppál Péter: Előszó	5
Miszler Tamás: Köszöntő	6
Nagy Imre: Megnyitó	7
Őri László: Megnyitó	8
Sólyom Katalin versmondása: Csorba Győző: Csak azt nem. Vers.	9
Sólyom Katalin versmondása: Parti Nagy Lajos: A Csorba-kert. Vers.	9
Ágoston Zoltán: Bevezető	11
Bertók László: A műhely és mestere. Csorba Győző 100	12
Sólyom Katalin versmondása: Bertók László: Mi van a halál után? Vers.	16
Szirtes Gábor: „Az utókornál nincs protekció... Csorba Győző utóélete könyvekben	21
Albert Zsuzsa: Márvány a lélek. Emlékezés Csorba Győzőre	25
Csuhai István: A mikrofon másik oldalán. A Csorba Győző interjú kulisszatitkai	32
Tóth Krisztina: Levelezésünkről	37
Pomogáts Béla: A Nyugat harmadik nemzedékében. Csorba Győző költészetéről	52
Nagy Imre: Az aggodalom kiáltása Csorba Győző halálpoetikája. Költészete 1955-ig	65
Görföl Balázs: Temető, kert, levegő. Három jegyzet Csorba Győző költészetéről	93
Ágoston Zoltán: „Nem hallgattam csábra, ijesztgetésre”	115
Kovács Attila: Csorba Győző és Pécs zenéje	120
Válogatás az emlékévkben megjelent írásokból	134
Csuhai István: A Csorba Győző évszázad	134
Csuhai István: Séták Csorba Győzővel	135
A Csuhai-írásban említett Csorba-tárgyakról: Csorba Győző: Tárgyai	139
Marafkó László: Görbülő időben	141
Takács József: A költészet életforma-ajánlat. Csorba Győző: Följegyzés	148
Parti Nagy Lajos: (mikor Csorba Győző százéves lett). Vers.	154
Méhes Károly: Hallgasson oda. Vers.	155
Tóth Krisztina: Mester és tanítványa. Riport	156
Válogatás Csorba Győző verseiből Sólyom Katalin versmondó körének estjéhez	159
Csorba Győző: Költők az újjáépítésben (1946)	163
A Csorba Győző versfordító és illusztráló verseny díjkiosztása	181
Csorba Győző emléklappal díjazottak névsora	181
Újságcikkek és a Csorba Emlékkoncert meghívói	182
Mészáros B. Endre: Csorba Győző születése 100. évfordulójának ünnepei	182
Ayhan Gökhan: Pécestől a Parnasszusig	182
A valódi költő. A Csorba Győző Emlékkoncert meghívója	184
Függelék	187
A Csorba Győző Emlékkonferencia meghívói	187
Fotók az Emlékkonferenciáról	188
A Pro Pannoniánál Csorba Győző halála után megjelentetett kötetek borítói	192
A <i>Tárgyai</i> című Csorba-írásban (139. p.) említett tárgyak fotói	194
Az előadásokban említett Csorba-kötetek borítói	196
A Csorba Emlékkonferencia előadójának fotói	200
Az emlékévkben Csorba Győzőről megjelent tanulmányok, versek szerzői	201
Illusztrációk versekhez és újságcikkekhez (182. p.)	202
Képek Csorba Győző életéből	203
Az út eleje	203
Csorba Győző portrék	204
Fotók barátokkal, családdal	209

Amikor a Csorba Győző Emlékkonferencia szervezése megkezdődött, s a felkért előadók nevét elolvastam, biztos voltam abban, hogy az előadásoknak nyomtatott formában is meg kell jelenniük. Ha pedig még képeket is közölhetünk a könyvben a konferenciáról és Csorba Győző életéről, meg Csorba-verseket is, akkor olyan emléket állíthatunk a centenáriumról, amely méltó lesz a költőhöz, a könyvek szerelméhez.

Amikor az ennek az elképzelésnek megfelelő anyagot összeszállítottam, azt elvittem dr. Hoppál Péter akkori kulturális államtitkárhoz, országgyűlési képviselőhöz. A kéziratot látva dr. Hoppál Péter azonnal mellénk állt és támogatásáról biztosította a kötet kiadását. Segítsége nélkül a terv csak terv maradt volna, a kézirat meg kézirat. Köszönjük támogatását!

A Csorba Emlékév és Emlékkonferencia szervezését Pécs Város Önkormányzata támogatta jelentős összeg és médiaháttér biztosításával. A szervezés oroszlánrészét a költő nevét viselő könyvtár vállalta a Csorba Győző Társaság segítségével. A közös munka eredménye, hogy az évet lezáró konferencia és hangverseny előtt és után is sokféle rendezvénnyel ünnepelhettük az évfordulót, szavaló- illusztráló- fordítóversenytől gyerekkönyv-bemutatóig. Az emlékév eseményeiről a <https://csorbagyozo.hu/> internetes oldalon megjelent hírlevelekben részletesen beszámoltunk.

Köszönetet mondunk gondos munkájukért a Csorba Győző Könyvtár vezetőinek és lelkes kollektívájának. Néhány nevet ki kell emelnem a sok közül: Miszler Tamást, a könyvtár igazgatóját, a Kapcsolati Csoport munkatársait: Szeifer Csaba csoportvezetőt, Pajor Zsófiát és Németh Lucát kulturális szakreferenseket, valamint Drinóczi Ildikót a kiváló, már külföldet is megjárt Csorba kiállítás szerkesztőjét. Köszönet illeti őket, mert mindig segítettek a Csorba Társaság munkáját és percről-percre megszervezték az emlékét.

A kötet összeállításában segítségemre volt prof. dr. Nagy Imre, a Csorba Társaság elnöke és dr. Hernádi László Mihály, aki a korrektúrát végezte. Köszönet érte.

Az előadók örömmel fogadták a meghívást és végül olyan sokszínű előadások sorát állt össze, amellyel Csorbát költői és emberi oldaláról is megismerhették a hallgatók, most pedig már megismerhetik a könyv olvasói is.

A hivatalos megnyitók – Miszler Tamás könyvtárigazgató, dr. Őri László Pécs város kultúráért felelős alpolgármestere és prof. dr. Nagy Imre a Csorba Győző Társaság elnöke – röviden méltatták Csorba munkásságát, s összefoglalták, hogy miért tartották fontosnak az emlékév, a konferencia és a hangverseny megszervezését.

Ágoston Zoltán, a Jelenkor szerkesztője vezette az egész napos előadássorozatot, s ő is előadott a konferencián.

Az előadásokat három csoportba lehet összefoglalni. Ágoston Zoltán, Görföl Balázs, prof. dr. Nagy Imre és dr. Pomogáts Béla irodalomtörténész Csorba Győző költészetének egy-egy területét, Kovács Attila zenetörténész Csorba költészetének zenei vonatkozásait elemezte tudományos alaposan. A másik csoportba Bertók Lászlót, Albert Zsuzsát és Tóth Krisztinát sorolom, akik főként Csorbával való személyes kapcsolatokról és Csorba emberi jellemvonásairól beszéltek. Emlékezetes marad Albert Zsuzsa mélyen átélt előadása. Volt két előadó, akik szintén kapcsolatban álltak Csorbával, de az ő kapcsolatuk emléke könyvekben is alakot öltött, Csuhai István és dr. Szirtes Gábor. Csuhai István személyes emlékekkel is átszőtt előadásában *A város oldalában* című kötet – melyben ő volt a költő beszélgetőtársa – megszületésének körülményeiről beszélt. Dr. Szirtes Gábor a Pro Pannonia Kiadó vezetője, aki Csorba Győző halála után Csorbától és Csorbáról 2015-ig 12 kötetet jelentetett meg, a Csorba életmű utóéletéről és a Pro Pannonia kiadáspolitikájáról beszélt.

Már a szerkesztés korai időszakában gondoltam rá, hogy az emlékémben a *Jelenkorban* Csorbáról megjelent írásokból is kellene válogatni a könyvbe. A *Jelenkorból* végül Marafkó László személyes emlékeket felelevenítő írását, Takáts József Csorba Győző: *Följegyzés* című versét elemző tanulmányát, Csuha István Csorbára és *A város oldalában* kötet összeállítására emlékező két írását választottam. Ebbe a csoportba került még Méhes Károlynak és Parti Nagy Lajosnak az évfordulóra írt egy-egy verse, valamint Tóth Krisztinának az Emlékkonferencia után egy helyi lapnak adott interjúja.

Sólyom Katalin Csorba Győző, Bertók László és Parti Nagy Lajos verseinek elmondásával még emlékezetesebbé tette a konferenciát. Köszönjük a mindig segítőkész művésznő közreműködését.

Az előadók, tanulmányírók mindegyike említett, idézett Csorba-verset vagy kötetet, ezért 118 verset is közlünk, melyek nagyobb része az idézett versek teljes szövege, kisebb része pedig a Sólyom Katalin versmondó köre számára készült versválogatás, melyet a művésznő és versmondói már négyszer is nagy sikerrel adtak elő.

A konferencia kedves színfoltja volt, hogy a Csorba versek pécsi középiskolás fordító- és illusztráló versenye győzteseinek prof. Nagy Imre a konferencia előtt adta át a díjakat. A felkészítő tanárok és a diákok lelkesedése és tudása jó érzéssel töltötte el a jelenlévőket: van még a fiatalokban is érdeklődés a líra iránt.

Nem csak a konferencia képeiből válogattunk a kötetbe, mindegyik előadóról, szerzőről közlünk a konferencián készült arcképet a függelékben. A szövegekben említett kötetek borítójának fotóit is a kötetbe szerkesztettük. Csorba Győzőről, életének főbb eseményeiről is válogattunk képeket, három csoportban. Portréit, barátokkal és a családdal készült képeket és utóélete néhány képét gyűjtöttük egy-egy csokorba.

A kötetet a versek és a képeken szereplő személyek mutatója teszi teljessé.

Bízunk abban, hogy az előadások, tanulmányok, személyes emlékezesek, a versek és a fotók átfogó, mindenki számára élvezetes képet adnak Pécs nagy költőjéről és méltón őrzik emlékét.

Kérjük, olvassák a tanulmányokat, verseket és nézegessék a képeket szeretettel.

Megjelenik a Csorba Győző Társaság kiadásában a Csorba Győző Társaság könyvtára sorozatban.

Sorozatszerkesztő: prof. dr. Nagy Imre

Csorba Győző Társaság Pécs

„Csonkulni másokért az az igazi épség.”

Elnök: prof. dr. Nagy Imre

Levélcím: Pintér László 7635 Pécs, Csóka dűlő 8.

Telefon: 72/226-151; Mobil: 06/30 /317-39-68

E-mail: pinter2laszlo@gmail.com

Honlap: <https://www.csorbagyozo.hu>; Facebook: <https://www.facebook.com/csorbagyozo/>

Készült a Molnár Nyomdában Pécsen, 2018-ban

Felelős vezető: Molnár Csaba

Felelős kiadó: prof. dr. Nagy Imre

ISBN 978-615-80558-3-3

ISSN 2498-8553

Pécs csodáit kevesen tudták hiánytalanabbul egy csokorba szedni, mint Csorba Győző Kossuth-díjas költőnk, aki mára maga is a város emlékezetének részévé vált. „A VÁROS mindörökre”, az „emberszabású táj”, ahogyan a művész szavakba öntötte a szülőföldhöz fűződő viszonyát, sokunk számára jelenti életünk legmeghatározóbb dimenzióját. S mint baranyai, pécsi lokálpatrióták, úgy látjuk jónak, ha a város több ezer éves történelmének emlékei nemcsak megőrződnek méltó módon, hanem újabb és újabb értékes rétegek rakódnak rájuk. A XX. század pécsi – és egyben magyar – művelődéstörténetének egyik legfontosabb lenyomata Csorba Győző munkássága [...]

Csorba Győző tiszta maradt a legsötétebb időkben is, munkájában a humánus, az ember szeretete és városa szeretete vezette, még ha emiatt többször is volt „se bent, se kint” – hallgatásra ítélve, csak műfordítóként szóhoz jutó alkotó. Hűsége és hajlíthatatlan gerinccessége költői kiválóságához hasonlóképpen példaképünké és városunk emblematisztikus alakjává emeli őt. *„Ne maradjon belőlem semmi több, csak amit élő érdeke szerint táplálékként őriz meg az utókor.”* – vallotta a művész. (Hoppál Péter: Előszó. Részlet.)

A Csorba Győző Társaság Könyvtára 4.

Csorba Győző Társaság Pécs

„Csonkulni másokért az az igazi épség.”

Elnök: Prof. dr. Nagy Imre

Levélcím: Pintér László 7635 Pécs, Csóka dűlő 8.

Telefon: 72/226-151; Mobil: 06/30 /317-39-68

E-mail: pinter2laszlo@gmail.com

Honlap: <http://www.csorbagyozo.hu>;

Facebook: <https://www.facebook.com/csorbagyozo/>

